

կը տեսնուին :

Թէեւ Հահից Հոհը դէպ ՚ի Լը-
րոսլիա ըրած ճամբորդութեան ժա-
մանակ իւր անհամեմատ գոհարներէն
միայն աժանները իր հետ տանելու
արածնութիւնը ունէր , բայց այսու
ամենայնիւ չէր կարող 200 յուռու-
թէն (թըրքում) պահան տանել , որը
նաեւ անտահման արժէք ունին Պար-
սից համար :

Ուրիշներու մէջ կայ նաեւ շատ
կէտերով աստղ մը , Ռօսթոմէնէն բե-
րուած , և որն որ կը կարծուի թէ ա-
պրտամբողաց յանցանքը խոստովա-
նիլ տալու յատկութիւնը ունի : Հա-
հը իւր պարանոցը կը կախէ Սաթի
(տմոցէր) մարդարտեսոյ մանեակ մը , որ
կըսուի թէ Սուհամէտի ժամանակ
Լըրիքէն ինկած է , և որն որ զայն կը
բողին չը վերաւորուելու շնորհքը կը
տայ :

Լմենէն աւելի թանկագինը (բայց
բոլորովին անօգուտ Կասրէթաիի
պատճառաւ) զմրուխտով զարդա-
րեալ ոսկիէ փոքր արկղ մ' է , որ կը
սուի թէ զայն ունող արքայադուներ
իր ամուրթութեան ժամանակ անտես
ընելու սքանչելի յատկութիւնն ու-
նի :

Հ Գ Ո Ւ Շ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԴԱՏԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ

Անմեղն ՚ի ձէնը, նախ նա
ընկեացէ քար ՚ի վերայ դորաս :
Յ-Է . Ը . 7 .

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ Մէջ
երբ կը կարգանք շնութեան յանցանաց
համար մահու դատապարտուած կնոջ
դէպքը մի ահարկու և միանգամայն
վսեմ տեսարան կը ներկայանայ մեր
երեւակացութեան առջ : Այս տեսա-
րանին մէջ երկու ներհակ զգացում
և երկու հակառակ գործողութիւնք
իրարու դէմ կեղեն և զիրեար կը բազ-
խեն , այս բաղկումէն անգթութիւնը
կը խորտակի և տեղի կը տայ գթու-
թեան , վայրագութիւնը կորագլուխ
կը լինի և կարեկցութիւնն ու մարդա-
սիրութիւնը կը կանգնեն իրենց յաղ-
թանակը : Այս դիպուածի մէջ մի ա-
մենակարեւոր և մեծ դաս կայ իւրա-
քանիւր մարդոյ համար , որ զայս դա-
տելէ առաջ իւր անձը քննէ և գա-
հալէ ժ վճիռ չարձակէ իւր եղբոր
դէմ , այս դիպուածով նաեւ ընդար-
ձակ գաղափար կը ստանանք մարդոյն
և Աստուծոյ դատաստանին մէջ գըտ-
նուած անհուն տարբերութեան վրայ :

Մարդն մոռնալով իւր տկարու-
թիւնը և իւր թերութիւնները՝ խու-
տութեամբ դատաստանի կ'ենէ և ան-
ողորմ վճիռ կը հատանէ , իւր նմանը՝
իւր ընկերը և իւր եղբայրը մահու կը
դատապարտէ յանցանքի մը համար ,
որուն նմանը թերեւս ինքն ալ գործա-
ծէ բազմիցս : Աստուած իւր գթու-
թիւնը , իւր սղորմութիւնը և մարդ-
կային բնութեան տկարութիւնը յի-
շելով կարեկցութեամբ կը հայի յան-

ցատարտ մարդոյն տխրութեանը և արգահատելով նորա հոգւոյն կրած վշտացը կը կամի վնաս փրկել այն բարբարոս դատաստանէն եւ կը փրկէ բայց ինչով, միթէ յանդիմանելով և կշտամբելով այն զայրացեալ և մռնչող բազմութիւնը, ո՛չ, միթէ յորդորելով և համոզելով, որ բրածնին գէշ է և չարահոգութեան արգիւնք, ո՛չ, միթէ բռնն զօրութեամբ կամ յափրշտակելով նոցա մահացու ճիրաններէն այն տխար վշտամբեկ անձը, որ ամօթապարտութեւ և հոգւոյ վշտաց ծանրութեան տակ ընկճեալ գլխակոր և անմուռնչ կը տանէր այն ամեն նախատանաց և անարգանայ, զորս ամեն կողմէն կը տեղացին նորա վշտով գրկոյն իւր անիրաւ եղբայրները կամ թերեւս իւր մեղսակիցներն ու յանցակիցները, ո՛չ, ո՛չ, Յիսուս այս միջոյններէն և ոչ մին չը գործածեց այն վըշտաբեկ և լքեալ հոգին փրկելու համար որոյ ապաշաւը արդէն կը կարգացուէր նորա տխուր դիմաց վերայ, այլ միայն գլուխը խոնարհած իւր աստուածային մատով սկսաւ գետնին վերայ դրել կ'ասէ Ս. Գիրքն և երբ չարագրգիռ ամբոխն ստիպելով կը հարցանէր թէ այն մեղապարտ կը նոջ ի՞նչ պէտք է ընել, Յիսուս գլուխը վերցնելով սա միակ խօսքը կարտասանէ, « Անմեղն 'ի ձէնջ նախ նա ընկեոցէ քար 'ի վերայ դորա » և դարձեալ գլուխը խոնարհելով կը սկսի գետնի վերայ նշաններ գծել լուռութեամբ առանց ուշադիր լինելու այն կարծ միջոցին մէջ տեղի ունեցած յանկարծական փոփոխութեանց : Ո՛վ զարմանալի փոփոխութեանս, այս միակ և և համառօտ խօսքը, այս խղճահար և աղդու խօսքը մեծ հրաշք կը գործէ, այն յուզեալ և բորբոքեալ ամբոխը որք անհամբեր կը սպասէին ի

րենց ձեռքերը դատապարտելոյն տրեամբ շաղախել, այն չարախնդոց և քինախնդիր բազմութիւնը, որ դիւաւան ուրախութեամբ՝ դատապարտելոյն վիշտերովն ու տառապանքովն հեշտանալ և հրճուիլ կը տենչար, երբ կը լսէ այս խօսքը, որ իբրեւ սուր կը հատանէ, իբրեւ սլաք կը ծակէ և իբրեւ դաշոյն կը պատառէ, անձնիւր որ ելեքարական ցնցում մը կը զգայ կարծես յոտից մինչ ցգլուխ, ամօթոյ և երկիւղի սարսուռ մը կ'ընթանայ այն ահագին բազմութեան մէջ, իւրաքանչիւր որ իւր անձը քննելով իւր հոգւոյ խորն իջնելով և իւր խղճէն չարաչար կշտամբուելով՝ ամօթահար կը խուսափի հրապարակէն չը համարձակելով և ոչ իսկ ետին նայելու, և ո՛վ է այն մարդը, որ այս խղճահար խօսքը լսելով՝ իւր ձեռքը կուրծքին դնէ և կարենայ ըսել թէ ես մեղք չունիմ եւ համարձակի քարածիգ լինել կամ դատապարտել մի ուրիշը, զոր ինքը մեղաւոր դատած է : Ո՛չ մի մարդկային լեզու չը կրնար յանդգնիլ արտասանել մի այսպիսի խօսք, եթէ ունի կենդանի խիղճ և զգայուն հոգի, հետեւաբար խղճի և հոգւոյ տէր մարդն ալ ոչ մի ժամանակ չի համարձակիր չարասիրութեամբ վիշտ պատճառել այլոց և նոցա վշտովը բերկրիլ :

Երբ կը տեսնես մարդ մը որ ոխալուծեան, քինախնդրութեան կամ նախանձու կրիւք վարսկեալ, իւր բազմադիմի թերութիւնները անտես կ'առնէ և այլոց թերութիւնները խաչորացուցիւ գննելով կ'աշխատի վարդարնել, անուանարկել, անպատուել և մահացունել իսկ գնոսս եթէ հնար գտնէ, գիտցիր որ այն մարդուն քովաւ դար հոգի, կենդանի խիղճ եւ բարի զգացում չը կայ բնաւ և նա չարագործ մ'է սոսկալի, որովհետեւ բարի

մարդը բարութեամբ կը տեսնէ, բարեմտութեամբ կը դատէ և իւր անձին վերայ դատաստան կ'ընէ: Այն որ արդար և զգայուն հոգի ունի, երեւութական սխալներէ չը դատեր, չարահնար չը լինիր և չարախնդարութենէ չ'ախորժիր, այլ երբ տեսնէ իրօք մեղաւոր կամ ծանր յանցարար մը, կը կարեկցի նորա վերայ, կը գութայ նորա վիճակին և կը փութայ կարեկցար դարման մատուցանել նորա հոգեւոյն, որպէս զի գթութեան պարտք մը կատարած լինի և որպէս զի հոգի մը ապրեցուցած լինի, որ մեծ առաքինութիւն է մարդոյ համար և մեծ վարձատրութեան արժանի: Այն մարդը որ կենդանի խղճ ունի, երբէք միակողմանի չը տեսներ, միակողմանի չը դատեր և թիւր հետեւութիւններ չը հաներ. կենդանի խղճի տէր մարդը իւր անձէն կը սխալ միշտ դատաստանը, իրեն սահման կը դնէ միշտ Քրիստոսի այն յանգիմանական խօսքը թէ. « Կեղծաւոր, հա՛ն նախ զգերանդ յականէ քու մէջ »: Կենդանի խղճի տէր մարդը ամենեւին անձնատէր չը լինիր, այլ արդարատէր. արդարասիրութիւնը միայն կ'ուզէ մեր դատողութիւնը և կը հանգարտեցնէ ու շատ կը դնէ մեր կրից: Երբ մարդ մը, ընկեր մը, եղբայր մը դատելու կ'ելլէ մը իւր մի թերութեան, մի անխափնութեան կամ յանցանաց համար՝ պարտիմք նախ արդարութեամբ եւ խստիւ մեր անձը քննել, թէ արդեօք մենք եւս չունինք այնպիսի թերութիւններ կամ երբէք ունեցած չեմք մեր անցեւոր մէջ այն տեսակ դէպքեր, զորոս այլայլ վերայ այնքան գէշ կրտեսներ և խստիւ կը դատապարտեմք. եթէ ունինք կամ ունեցած ենք մէք ևս նոյն կամ նոյնա նման թերութիւններ, անխափնութեամբ

թիւններ և անմիտ արարմունք, ինչպէս կամ ինչ խղճով կրնամք դատել, հարուածել և կործանելու աշխատիլ անձ մը այնպիսի թերութեանց համար, որոց նմանը բաղմիջս մեր կենաց մէջ տեսնուած է, և թերեւս մեր նոյն դատապարտելի կործան անձը մեզմէն օրինակ առած և մեզմէն ուսած լինի և երբ այս խիստ անձնագատութեամբ իմանամք մենք մեր թերութիւնները, սխալութիւնները և անխափնութիւնները, այն ատեն քաջ պիտի իմանանք, որ մենք դատելէ առաջ դատուելու պէտք ունինք և անբաստանելէ առաջ արդարանալու կը կարօտիմք, հետեւաբար կը պարտիմք հեռի կենալ չարախօսութենէ, չարակամութենէ և այլոց վրայ դատաստան ընելէ: Քայց այսու մի գուցէ կարծուի թէ մենք չարութիւնները անպատիժ թողուլ և չարագործները ազատ ձգել կ'ուզեմք, ոչ երբէք, իսպառ հեռի է մեր նպատակէն այդպիսի վնասակար պաշտպանութիւն մը, որովհետեւ եթէ այնպէս լինի, մարդկային ազգի կենաց ընկից եւ պատուոյ ապահովութեան համար սահմանուած օրէնքներ կեղծանին եւ չարագործք իրենց առջեւ լայն ասպարէզ գտնելով ընկերականութեան բարեկարգութիւնը և անգորութիւնը կը տապալեն. որով խիստ դժուար կը լինի այնուհետեւ ապահով կեանք վարել աշխարհի վերայ. այլ մեր նպատակն է ցուցնել թէ շատ մարդիկ չարակամութեան և նախանձութեան կրքերէն թելադրեալ ո՞րքան վնասներ կը հասցնեն իրարու և որքան թշուառութեանց պատճառ կը լինին. հասկնալ նաեւ թէ մարդ մը երբ յանկարծական սխալ մը կը գործէ և փորձութեան մէջ կ'ընայ, այն ատեն նորա լուր յատկութիւններն ալ մոռնալով զայն չարաչար դատել և նորա

հետ անողորք վարուիլ լաւ չէ, քստ ու
բում կան հոգիներ, որք երբ մի փոր-
ձութեան մէջ իյնան արգէն շատ տ-
մեթհար կը լինին եւ կը վշտագնին,
եթէ մարդիկ նոցա հետ անպատիւ
վարուին և արհամարհանք ու թշնա-
մանք ցոյց տան, այնպիսի հոգիք շու-
տով կը յուսահատին եւ յուսահա-
տութեան վախճանը կորուստ է. այս
սրտածառաւ՝ բարեւէր և եղբայրա-
սէր մարդիկ այս ամենը ՚ի նկատի ու-
նելով, պէտք է աւելի կարեկցու-
թեամբ վարուին այնպիսեաց հետ նո-
ցա փորձուած ժամանակ, որով նոցա
հոգիները քաղցրութեամբ շահելով
մի մեծ առաքինութիւն և Աստուա-
ծահաճոյ գործը ըրած կը լինին: Արդէն
օրէնքը ընդհանուր բարեկարգութեան
վերայ կը հսկէ. երբ մէկը նորա դժա-
պարտուց սահմանէն դուրս ելլէ ար-
դէն կը պատժուի օրինօք. եւ օրինաց
պատիժը ոչ թէ անձնականութեան
դէմ է, այլ դրութեան. այն պատ-
ճառաւ նոյն իսկ օրինաց գործադիր
դատաւորն երբ յանցաւոր մը դատե-
լու և չարութիւն մը սրտովելու հար-
կին մէջ գտնուի, նորա դատատանը
անձնականութեան դէմ չը պիտի լինի
ամենեւին, այլ ընդհանուր մղու-
թեան, նա ոչ թէ յանցաւորը պիտի
սրտովէ այլ գործուած յանցանքը և
այս պատիժը պիտի ունենայ իրեն բա-
րի նպատակներ, այն է չարութիւնը
արգելուլ, այլոց բարի օրինակ տալ.
յանցաւորը ուղղել և պարտականա-
րէն, երբ օրէնքը այսպէս կը գործա-
դրուի եւ պատիժը այս նպատակաւ
կը տրուի, այն ատեն արդարութիւնն
է որ կը կատարուի և ոչ որ չէ կարող
բողբել ընդդէմ արդարութեան: Իսկ
նոքա, որ այս բարի նպատակէն և ազ-
նիւ գեացումէն խալաւ հեռի լինելով,
միայն չարականութեան և ատելու-

թեան անարդար կիրքերէն թերադ-
րեալ ինքնակոչ դատաւորներ կը հան-
դիսանան. անխղճաբար իրենց եղբայ-
րը կը դատեն. լեզուադարութեամբ
այս ու այն իրենց խօսակցութեան
նիւթ ընելով, նոցա միայ յանցանքներ
կը յերկրեն. պակասութիւններ կը
գտնեն և անուանորկելու և անպա-
տուելու հնարքներ կը խորհին, այն
պիսիք իսպառ հակառակ կը գործեն
արդարութեան. հակառակ խղճի եւ
հակառակ Աստուծոյ կամոյ. և այս
տեսակ չարականութիւնը աւելի մեղք
է Աստուծոյ առջեւ և դատապարտե-
լիքան զայլ բաղում յանցանքներ: Այն
մարդիկ որ չարանենգ ոգւով և մար-
դասպանութեան տենչիւ շնացող կինը
Յիսուսի կը ներկայայնեն իբրեւ ծանր
յանցաւոր մը. Յիսուս նոյն կնոջ յան-
ցանքը աւելի թեթեւ կը դատէ քան
նոցա չորագրգիւ բնաւորութիւնը:
Չարականութեամբ մարդ դատել, կը
նշանակէ յանցանքի դէմ յանցանք
գործել, և չարութեան դէմ չարու-
թիւն հատուցանել, որ բոլորովին հա-
կառակ է Աստուծոյ բարի կամոյ եւ
վնասակար նոյն իսկ մեր անձին:

Ուրեմն կը պարտաւորիմք միշտ ըզ-
գոյշ լինել և մեր անձը հեռու պահել
զայլս բամբասելէ և այլոց վրայ չարա-
խօսութիւն ընելէ երբ նորա համար
խօսուած յանցանաց լաւ վերահասու
չեմք այլ միայն ՚ի լոյս խմացած և նոյն
իսկ եթէ լաւ վերահասու եւս եղած
լինիմք նոցա թերութեանց և համա-
զուած նոցա մեղաւոր լինելուն պէտք
չէ ամենեւին, որ չարախնդաց լինիմք
եւ չարամտութեամբ դատիմք, այլ
ընդհակառակն պէտք է ցաւիմք և կա-
րեկցիմք նոցա վերայ և եթէ կարող
եմք, աշխատիմք նոցա ուղղութեան և
վերականգմանը, պէտք է լաւ համո-
զուիմք որ ամեն մարդ առհասարակ

մարդկային բնական տկարութեանը եւ թմակայ լինելով՝ ինչպէս միշտ Աստուծոյ օգնութեան նոյնպէս ալ իրարութեան կը կարօտին բարի և առաքինի լինելու համար, ուստի ամեն մարդ իրարու պէտք է բարեացակամ լինին և ոչ չարակամ:

Աստուածորդին Յիսուս, որ մարդկային մարմին զգեցնով քաջ վերահասու եղաւ եւ իմացաւ զոր ինչ կրէր մարդն. տեսէք ինչպէս քաղցրութեամբ և կարեկցութեամբ կը վարուի մեղաւորներուն և Վարիսեցւոց շուն համարած մաքսաւորներուն հետ, երբէք զանոնք չ'արհամարհեր, չ'անպատուեր եւ չ'հուսատացներ, այլ միշտ նոցա իրենց մեղքերէն դառնալուն և աղրելուն բողձալով՝ իւրաքանչիւրին իւր ցաւոց համեմատ դարման կը մատուցանէ. իւրաքանչիւրին իւր ցաւոց համեմատ կը լինէ սայեղանին և որուն որ կը մօտենայ, միշտ բարեկամութեամբ եւ օգնելու նպատակաւ կը մօտենայ, ոյս պատճառաւ նորա կեանքն ալ տրդիւնաւոր կը լինի և շատ լքեալ ու վհատած հոգիներ կը վերակենդանացնէ. որոց դատաստանը եթէ մարդոց մնայր, անշուշտ մահու պիտի դատուէին. սակայն Աստուած իբրեւ մարդ չ'ը գատեր ալ իբրեւ գործադիր հայր մը, որ տեսնելով իւր անգէտ որդւոյն դէպ ի փայլուն կրակ գիմելը եւ այրելով ճիշտ արձակելը՝ կարեկցութեամբ կը յուզի և կը փութայ դարման մատուցանել այն ողորմելին ցաւոց, որ արտասուածոր աչքք հայրական ծընգոց կը փարի: Այսպէս ահա Յիսուս իւր բանիւ և կեանքով օրինակ կը տայ մարդկանց որ եղբայրասէր լինին, որ վթած լինին, որ ներողամիտ լինին, փախչին չարասիրութենէ, զղուին չարակցութենէ և խորին չարակամութենէ:

Թեմէն. քանզի չարակամութիւնը սատանայի գործ է: Այն մարդը որ աւելաց չար կը կամի՝ իւր ընկերին խորխորատ կը փորէ եւ նորա անկմանը կ'աջնատի, գիտցիր որ այնպիսին մարդկանց մէջ ամենէն վատն է. այն մարդը որ իւր ընկերին իւր եղբոր վտառը կ'աւերախանայ և նորա կսկիւծովը կը հրճուի. գիտցիր որ այնպիսին մարմին զգեցած սաղան մ'է. այն մարդն որ առանց չափ գնելու իւր լեզուին թեթեւամտութեամբ եւ անդուռն բերանով ժահր կը ժայթքէ իւր շուրջը եւ անգրթօրէն կ'արատաւորէ կ'անպատուէ եւ կը մահացնէ զայս բարոյապէս, գիտցիր որ այնպիսին քան զմարդաստանն մարդաստան է, որոց որտին մէջ մարդկութեան պատիւ բերող զգացում չ'ը գտնուիր բնաւ այլ հեռ, այլ նախանձ և վրէժ է: Եւ այս տեսակ մարդկանց դատաստանը աւելի մեծ պիտի լինի քան անոնց, որք այնպիսեաց ատելութեան և սխալալութեան կրից զոհ ինկած կը բամբառուին, կը նախադուռին և կը դատապարտուին: Աստուած կը սեննէ նույս հոգւոց կրած վտերը և կը բաւէ նոցա տկարամտութենէն յառաջ եկած սխալմունքներն ալ. խկ վայ անոնց, որք փարիսեցւոց նման մեղուկը կը քամեն և ուղտը կը կլանեն, որք մարդկանց առջեւ իրենք զիրենք մաքուր և ամեն թերութիւններէ ազատ հրատարակելով զոյս խտուր կը դատեն և մահու արժան կը համարին, խեղճ և ողորմելի արարածներ, որք չ'ը գտնէ թէ ինչ կը դործեն, մարդկանց պարզմտութիւնը կը պատրեն. իրենց անձը կը խաբեն եւ կը կարծեն թէ զԱստուած ալ կը խաբեն. բայց Աստուած չ'ը խաբուիր, նա արտաքինը չ'ը գտեր, այլ հոգւոց և սրտից խա

քերը կը քննէ . նա երբ կը տեսնէ մե-
ղաւորին լքեալ սիրտը վշտաբեկ՝ հո-
գին և անմեղանչ արտասուքը՝ խփոյն
կը գծայ խփոյն կը կարեկցի և անմի-
ջապէս կը փրկէ . ամենեւին կարեւո-
րութիւն չը տար մարդկանց դատաս-
տանին , այլ տեսնելով մեղաւորին ա-
պաշաւն ու դարձը՝ նորա հոգին կը
մխիթարէ և վշտերը կը սփոփէ և այս
ներքին սիրովանքը զօրութիւն և ոյժ
կը տայ անկեղծ համբերատար ոգւով
ընդունիլ մարդկային անիրաւութեան
իւր գլխոյն վերայ անզուցած ամեն չա-
րիքները . իսկ անիրաւներն ու չարերը
որք իրենց ատեւութեան ենթակային
այս խոնարհ համբերատարութենէն ,
այս արիական նահատակութենէն և
այս վսեմ անյիշատարութենէն առանց
պատկառելու իրենց չարութիւնը ա-
ւելի առաջ կը վարեն և իրենց դառ-
նութիւն թիւնի մինչև յետին կաթիլը կը
ձգեն նորա գլխոյն հեղուլ թող սար-
սին ու սարսափին Աստուծոյ արդար
դատաստանէն եւ իրենց վրայ գալիք
բարկութենէն , թող յիշեն աններող
սարսափահանէն անաչառ խղճին և
իմանայ թէ որքան կ'անիրաւի իւր
եղբոր դէմ՝ չարչարելով զնա եւ վըշ-
տացնելով և երբ իմանայ իւր անի-
րաւութիւնը թող զղջայ եւ խոստո-
վանի իւր մեղքերը անոր . « Որ հա-
ւատարիմ ու արդար է մեր մեղաց
թողութիւն տալու և զմեզ ամեն ա-
նիրաւութենէ սրբելու » . Ա . Յովն . Ա . 9 :

Ս . Գ . Շահանդէ :

ՄԱՐԻԱՐԵԱԿԱՆ ՅԱՐԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ը Ն Դ Մ Է Զ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՅ

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Ր Ա Ն

Թիւ 'ի հետմե և թե 'ի նորումս բազումք աբ-
ատ լինին զհնութենէ Աստուածաշունչ մատենից
կամ զիննելոյն նորա սուրբ և աստուածեղէն տառ .
Ա Ղ թէ 'ի յետնոց ոմանց ասնն գրեալ այն իբր
ազգային պատմութիւն ինչ , և ըստ բնաց գրողն
ը անհաւատալի պարանոթեամբ , որով և յո-
րակցութիւն նորա ընդ Նոր Կտակարանի՝ յորում
նախաձայնեալ ամենայն օրէնք և մարդարեւութիւնք
վերաբերին առ անձն , առ պաշտօն , առ փառս և
պատիւ Տեսնեմք մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի փրկչին
ազգի մարդկան , մերժի և ճշմարտութիւն որոյ
Աւետարանին ստի . Քանզի հիմն և նկարագրու-
թիւն Նորոյ Կտակարանի է Հին Կտակարանն ,
որ ուրանայ զՀինն , ուրացեալ է և զՆորն :

Բայց Պատեւ մեծիմաստ Եպիսկոպոսն գեղե-
ցիկս յանգիմանէ զչարաշար դատողան աստուածե-
ղէն մասնից , յասնել իւրում . « Յայս ամենայն
վեհա որ արդեալ զարմացուցին զքեզ խորագաւանե-
ցան անբարկչաք՝ խուսափել կամեցեալ 'ի նշանացն
և 'ի մարգարէութեանց : Ա Ղ մի կարճեցան և
Աստուծոյ խուսափել . պահեաց նոցա 'ի հոգե-
շունչ պատգամն այլ աստուածեղէն կրիք անդե-
լի յոտիաց . այն ինքն է աղիսաղիսումն երկուց Աբ-
տակարանաց , Քանզի անհակառակելի է այս ինչ ,
կանխադրէ զու Հնոյ Կտակարանի քան զՆոր Աբ-
տակարանն . Չէր 'ի միջի այլ Եզրաս , որ նոր յօ-
րինել մատնան և մոգից զՀրէայս . կամ խորագա-
լիկ զայն առ 'ի շնորհակա քրիստոսնից , զոր հա-
լածելն , Չուր է աւելի իմն ասել զայսցանէ , 'ի
միաբանութենէ երկուց Կտակարանաց ստուգիլ 'ի
վերայ հասանեմք , թէ աստուածեղէն են երկրորդն
Մի է դիտարողութիւն երկոցուն նոցա . և մի ուշ-
ունին նպատակի : Կա յարգարէ զչաւիրոյ կատա-
րելութեան , զոր եկեալ սուր ակն յանգիման ցու-
ցանէ , Կա արկանէ զհիմն շինութեան . եւ սո-
գիւսաւորէ , և զոր նա կանխաձայնեաց , սա յառաջ
մատուցեալ՝ զկատարումն երոց ամենայնի : Աւագ
ազգաց Բ . հատոր , էրես 223 :

Ուստի և ես առ 'ի հաստատութեան ճշմարիտ
գրութեան մեծիմաստ հօրս , և 'ի աստուգութիւն
այնորից աշխատ կալայ 'ի մի փայլ ժողովել զա-
մենայն մարգարէութիւնն խոսեցեալս զՔրիստո-
սի , որք 'ի ծննդնէն աշխարհի մինչեւ ցրտաւաս
նորա գոմանի 'ի Սուրբ Քրիստ Հնոյ Կտակարանի .